

ข่าวภาคพิเศษ

วันศุกร์ที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๒๐

**การพัฒนาการเพาะปลูกสวนโกโก้ และ
อุตสาหกรรมต่อเนื่องในประเทศไทย**

กองพัฒนาโครงการ

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

● บุษบา ปารีฉัตรนนท์

๔. ผลผลิตต่อไร่ของผัก โกโก้ และ ผลผลิตต่อไร่ของเมล็ดโกโก้แห้ง (dry bean)

ผลผลิตต่อไร่ของโกโก้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น พันธุ์ที่ใช้ปลูก อายุ ตลอดจนดินฟ้าอากาศ และการบำรุงรักษา ทั่วๆ ไปแล้วจะได้เมล็ดโกโก้สด

โดยเฉลี่ยประมาณ ๓๕๖ กก./ไร่ ซึ่งเมื่อนำมาหมักและอบแห้งแล้วจะได้ประมาณ ๑๒๙ กก./ไร่ แต่ถ้าได้รับการบำรุงรักษาอย่างดีแล้ว จะให้ผลผลิตสูงถึง ๒๐๐-๒๖๐ กก./ไร่ (ก)

๕. ตารางแสดงการเปรียบเทียบ ต้นทุน รายได้ และผลตอบแทน ระหว่าง มะพร้าว ปาล์ม น้ำมัน และโกโก้

	หน่วย	ยางพารา	มะพร้าว	ปาล์ม น้ำมัน	เมล็ดโกโก้แห้ง
ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่	กก./ผล	69	1,000	3,250	129
รายได้เฉลี่ยต่อไร่					
ชั้นต่ำ	บาท	483	850	2,275	4,128
ชั้นสูง	"	690	1,459	2,925	4,515
ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ ^{1/}	"	253	665	623	2,513 (718) (ก)
ผลกำไรต่อไร่					
ชั้นต่ำ	"	230	185	1,652	1,615
ชั้นสูง	"	437	785	2,302	2,002

ที่มา (ก) Cocoa improvement in West Malaysia No. 4

หมายเหตุ ๑.๑/ เป็นต้นทุนของถาวร ประกอบการขนาดใหญ่

๒. ราคาขางพาราอยู่ในพิสัย ๗-๑๐ บาท/กิโลกรัม ราคามะพร้าวอยู่ในพิสัย ๔๕-๑๔๕ บาท/ร้อยผล ราคาปาล์มน้ำมันอยู่ในพิสัย ๐.๗-๐.๘ บาท/กิโลกรัม ราคาเมล็ดโกโก้แห้งอยู่ในพิสัย ๓๒-๓๕ บาท/กิโลกรัม

๓. จากการสอบถามผู้ปลูกปาล์ม น้ำมัน รายใหญ่จังหวัดกระบี่ ได้ทราบว่า ผลผลิตอาจได้กว่า ๔ ตัน/ไร่ หลังจากปีที่ ๕ แล้วหากมีการบำรุงรักษาอย่างถูกต้อง ปัจจุบันโรงงานรับซื้อปาล์มสดในราคากิโลกรัมละ ๑ บาท ซึ่งอาจมีรายได้สูงถึง ๔ พันกว่าบาทต่อไร่

๔. การทำสวนโกโก้หากได้รับการบำรุงรักษาอย่างถูกต้องแล้ว อาจได้ผลผลิตสูงกว่า ๒๐๐ กก./ไร่ สำหรับเมล็ดโกโก้แห้ง ซึ่งทำรายได้ให้กว่า ๙,๐๐๐ บาท/ไร่ (จากเอกสาร Cocoa improvement in West Malaysia No.4)

๕. ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของยางพารา เป็นยางพันธุ์เก่า หากเป็นยางพันธุ์เก่าแล้วจะให้ผลผลิตสูง ๒๕๐ กก./ไร่ ซึ่งให้รายได้เฉลี่ยประมาณ ๒,๐๐๐ บาท/ไร่

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร วารสารส่งเสริมการเกษตรปีที่ ๔ (มีนาคม ๒๕๑๕) ฉบับที่ ๓ หน้า ๘๓ เฉพาะผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของขางพาราและปาล์ม น้ำมัน

" Cocoa by D.H. URQUHARY (Second Edition)

(ก) สำหรับต้นทุนการผลิต/ไร่ นั้น เป็นต้นทุนของการประกอบการขนาดใหญ่ เนื่องจากระยะเวลาได้ล่วงเลยมาประมาณ ๑๕ ปี จึงได้ปรับให้ต้นทุนสูงขึ้นกว่าเดิม โดยถือเอาอัตราดอกเบี้ยธนาคารเป็นหลัก เป็น ๑๐ ปีแรก ให้ต้นทุนเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยปีละ ๘% ส่วน ๕ ปีหลัง ให้ต้นทุนสูงขึ้นโดย

เฉลี่ยปีละ ๑๒% เนื่องจากวิกฤตการณ์น้ำมัน ฉะนั้นต้นทุนจะเพิ่มขึ้นทั้งสิ้นอีกประ-

มาณ ๒๕๐%

๖. กรรมวิธีและระยะเวลาการหมัก การทำแห้งและการเก็บรักษาเมล็ดโกโก้

เมื่อเก็บฝักโกโก้แล้วทิ้งไว้ประมาณ ๒-๓ วัน

นำฝักโกโก้มาผ่าออก เพื่อนำเอาเมล็ดโกโก้มาหมัก ในการหมักเมล็ดโกโก้สดนั้นมีความสำคัญมาก สำหรับอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ซอค โกแลต และเครื่องดื่มโกโก้ ฯลฯ เพราะการหมักนี้หากหมักให้ถูกต้องแล้วจะทำให้เมล็ดโกโก้ที่ได้ มีกลิ่น และรสชาติ การหมักมีหลายแบบแต่ละประเทศจะ คัดแปลง ภาชนะที่ใช้หมักแตกต่างกัน ไป ตามความเหมาะสม ระยะเวลาที่ใช้หมักก็ ไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับปริมาณเมล็ดโกโก้ที่จะใช้หมัก และ ภาชนะที่ใช้ บรรจุด้วย ถ้าเมล็ดโกโก้มากก็หมักในถังไม้หรือถังซีเมนต์ หรือในถาดไม้สีเหลี่ยมจะ ใช้เวลาประมาณ ๗-๑๐ วัน เมื่อหมักได้ที่แล้วต้องพยายามทำให้เมล็ดโกโก้แห้งสนิท ซึ่งอาจทำได้โดยนำมาตากแดดประมาณ ๖-๑๐ วัน หรืออาจ จะอบด้วยเครื่องอบไฟฟ้า หรือใช้แก๊สก็ได้เมื่อเมล็ดโกโก้แห้งสนิทแล้ว นำมาบรรจุลงถุงส่งไปจำหน่ายได้

ส่วนการเก็บรักษานั้น ควรจะเก็บเมล็ดโกโก้ไว้ในสถานที่โปร่งอากาศถ่ายเทเข้าออกสะดวก อย่าให้ชื้นเพราะจะทำให้ เมล็ดโกโก้ขึ้นราได้

๗. ขนาดการลงทุนในการทำสวนโกโก้

การทำสวนโกโก้ นั้น ต้องเอาใจใส่ดูแลบำรุงรักษาเป็นพิเศษตลอดเวลาเพราะมีโรคหลายชนิดที่เป็นศัตรูคอยทำลาย ต้น ใบ และฝักโกโก้อยู่เสมอ จึงทำให้ต้นทุนสูงกว่าการปลูกพืชชนิดอื่น ๆ ถึงแม้ว่าต้นทุนในการปลูกโกโก้จะสูงก็ตาม แต่ผลตอบแทนที่ได้รับก็สูงกว่าพืชอื่นด้วย การทำสวนโกโก้ขนาดพอเหมาะ ควรใช้เนื้อที่เพาะปลูกไม่ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ ไร่

อุตสาหกรรมต่อเนื่อง

อุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้จากผลผลิตของโกโก้ ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์อาหาร บุหรี่ เครื่องสำอางและเภสัชกรรม เป็นต้น ดังนั้นควรที่จะเร่งรัดพัฒนาการปลูกโกโก้ซึ่งใช้เป็นวัตถุดิบ สำหรับ อุตสาหกรรมเหล่านี้ ให้เกิดขึ้นได้เสียก่อน การที่จะเร่งให้กิจการการเพาะปลูกขนาดใหญ่เกิดขึ้นได้ ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของทุกฝ่ายนับตั้งแต่ รัฐบาล ผู้คอยอำนวยความสะดวกทั้งนักลงทุนด้วย หากโครงการนี้สำเร็จตามความมุ่งหมาย นอกจากจะเป็นการทดแทนการนำเข้าโกโก้ในรูปวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์อาหารแล้วยังเป็นการประหยัดเงินตราต่างประเทศให้แก่ชาติ ประมาณปีละ ๓๐-๔๐ ล้านบาทด้วย

เนื่องจากความต้องการโกโก้ของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ฉะนั้นโอกาสที่จะผลิตเพื่อตลาดต่างประเทศจึงมีสูงมาก ทั้งยังเป็นทางหนึ่งที่จะนำเข้าเงินตราต่างประเทศด้วย

สรุปและข้อเสนอแนะ

โกโก้เป็นพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่ทำรายได้ดี และอาจกล่าวได้ว่าดีกว่ายางพาราและปาล์มน้ำมัน ประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซียและมาเลเซีย กำลังพัฒนาการปลูกโกโก้กันอยู่ ถึงแม้ว่าโกโก้จะเป็นพืชที่ต้องการการดูแลและบำรุงรักษาอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ เพราะกิ่งก้านเปราะหักง่ายและมีโรคระบาดมากก็ตาม แต่ก็ไม่เป็นอุปสรรคจนเกินความสามารถ แต่ อย่างไรก็ดี สำหรับผู้ที่ปลูกกันอยู่แล้ว ในขณะนี้

ประเทศไทยยังมีพื้นที่ตามภาคต่าง ๆ ที่ว่างเปล่าอีกเป็นจำนวนมาก และยังมีได้ถูกนำออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่เศรษฐกิจอย่างจริงจัง โดยเฉพาะที่ดินสำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจที่กองจำแนกที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ได้จำแนกจัดสรรไว้มีประมาณ ๑๔ ล้านไร่ ปัจจุบันพื้นที่ในจังหวัดต่าง ๆ ทางภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งเหมาะที่จะปลูกโกโก้ยังมีอีกมาก เนื่องจากโกโก้เป็นพืชเขตร้อนและต้องการดินที่อุดมสมบูรณ์ทั้งยังเป็นต้นไม้ที่ต้องการร่ม เพื่อพรางแสงแดดและลม ดังนั้นการปลูกโกโก้ในสวนมะพร้าว ยางพาราควบคู่กันไปย่อมจะทำได้ อนึ่งตั้งแต่จังหวัดชุมพร ลงไปจำนวนน้ำฝน มี ปริมาณ เพียงพอ ที่จะ ปลูก โกโก้ จึงเห็นว่าโอกาส ที่จะ พัฒนาการ ปลูก โกโก้ ให้เป็นพืชเศรษฐกิจในภูมิภาคแถบนี้ น่าจะดำเนินการได้ แต่การลงทุนทำสวนโกโก้ต้องใช้เงินทุนมากและจำเป็น ต้อง ใช้ที่ดิน ผืน ใหญ่ เอกชนราย เล็กไม่มีโอกาส จะทำได้ นอกจาก เอกชน รายใหญ่หรือทางราชการเท่านั้น

การผลิตโกโก้เพื่อให้ได้ปริมาณมากและมีคุณภาพดี ขึ้นอยู่กับพันธุ์ โกโก้ที่จะใช้ปลูกด้วย จึงควรหาพันธุ์ ที่ดีและเหมาะสมสำหรับประเทศไทยมาปลูก แต่เท่าที่นิยมปลูกกันอยู่ในขณะนี้ มี ๓ พันธุ์ คือ Griollo Farastero และ Trinitario (ซึ่งเป็นพันธุ์ผสมระหว่างพันธุ์ Griollo และพันธุ์ Forastero) สำหรับประเทศไทยแม้ว่าจะยังมี ได้มีการพัฒนาให้ปลูกโกโก้ขึ้นก็ตาม แต่จากการสอบถามทราบว่า ขณะนี้กระทรวงเกษตร และ สหกรณ์ ได้ จัดส่ง เจ้าหน้าที่ กรมวิชาการ เกษตร ไป จัด แปลง ทด ลอง พันธุ์ โกโก้ ที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย อยู่ที่สถานีทดลองยางในช่อง อำเภอมือง จังหวัดกระบี่ โดยมีผู้เชี่ยวชาญจาก FAO ช่วยเหลือให้คำแนะนำ ได้ทดลองปลูกมาแล้ว ๓ ปี เนื้อที่ประมาณ ๔๐ ไร่ ขณะนี้เริ่มให้ผลแล้ว และกำลังเก็บสถิติอยู่ ฉะนั้นในระยะ

แรกหากมีการพัฒนาการปลูกโกโก้กัน อย่างจริงจังแล้ว จำเป็นต้องนำเมล็ดพันธุ์ จากต่างประเทศเขามาใช้ก่อน

เพื่อให้การ พัฒนาโครงการ ปลูก โกโก้ได้ผลจริงจัง รัฐบาลควรมีมาตรการช่วยเหลือดังนี้—

๑. รัฐบาลพร้อม ที่จะให้ความ ร่วมมือในด้านเกี่ยวกับการใช้ ที่ดินสำหรับการ ปลูกเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ โดยจำแนกที่ดินสำหรับให้เอกชนได้รับสัมปทาน หรือให้เอกชนเช่าในระยะยาว เพื่อดำเนินการเพาะปลูกได้

๒. รัฐบาลควรเร่งรัดในด้าน การทดลอง ค้นคว้าปรับปรุงพันธุ์ โกโก้ที่เหมาะสมสำหรับจะใช้ปลูกในประเทศไทยรวมทั้งให้ความรู้ เทคนิคเกี่ยวกับการเพาะปลูกโกโก้ แล้วเผยแพร่ ให้ทราบโดยทั่วกัน

๓. รัฐบาลควรให้การสนับสนุนทางการเงินโดยจัดสรรเงินงบประมาณส่วนหนึ่ง แก่สหกรณ์นิคมที่ดิน และกรมประชาสัมพันธ์ เพื่อนำไป ให้สมาชิกกู้เป็นเงินลงทุนปลูกโกโก้ประมาณ ไร่ ละ ๓,๕๐๐-๔,๐๐๐ บาท หรือให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรให้กู้ระยะยาวแก่หน่วยงานทั้งสองในอัตราดอกเบี้ยต่ำ และผ่อนชำระคืนหลังจากปีที่ ๕ แล้ว

๔. รัฐบาลควรเป็นผู้ ริเริ่มลงทุนปลูกโกโก้ก่อน ในขั้นต้นเป็นตัวอย่าง แล้วค่อย จัดสรร ให้แก่เกษตรกรที่มีความประสงค์จะดำเนินการรับช่วงต่อไป และในขณะเดียวกันรัฐบาลควรสนับสนุนให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องประเภท Confectionary—chocolate ซึ่งรัฐบาลอาจจะจัดตั้งขึ้นเองหรือส่งเสริมให้บริษัทเอกชนเป็นผู้ลงทุนจัดตั้ง

๕. รัฐบาลควรมีนโยบายที่แน่นอน สําหรับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสนับสนุนและร่วมมือ เช่น ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์อำนวยความสะดวกในเรื่องเกี่ยวกับการ ใช้ ที่ ดิน ผืน ใหญ่เพื่อการเพาะปลูกพืช เศรษฐกิจ เป็น การ เจริญ ค่่วน และให้กระทรวงพาณิชย์ ศึกษา แนะนำ และให้บริการในเรื่องเกี่ยวกับตลาดของโกโก้ และ โอกาสในการส่งออกไปจำหน่ายในตลาด ต่าง ประเทศแก่กลุ่มสหกรณ์หรือเอกชนผู้ลงทุนในโครงการนี้ด้วย

๖. โกโก้เป็นพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่ง แต่ก็มีได้ถูกนำบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม ฉบับที่ ๔ ฉะนั้น ควรเสนอให้รัฐบาลพิจารณาเรื่อง การ เจริญพัฒนาปลูกโกโก้เป็นกรณีพิเศษด้วย